

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 700-07/16-2/ EPA 1180-VII
Ljubljana, 19. maja 2016

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M n e n j e

k Poročilu o poslovanju Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu Republike Slovenije za leto 2015

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 71. seji 18. maja 2016 obravnavala Poročilo o poslovanju Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili pri Specializiranem državnem tožilstvu Republike Slovenije za leto 2015, EPA 1180 - VII (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila Vodja Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom.

Predlagateljica je komisiji predstavila delo Oddelka za preiskovanje in pregon uradnih oseb s posebnimi pooblastili (v nadaljevanju: Posebni oddelek). Posebni oddelek je izključno krajevno in stvarno pristojen za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki jih v službi in izven nje storijo uradne osebe Policije, kar predstavlja pretežni del nalog, ter Vojaške policije, ki imajo pooblastila policije v predkazenskem postopku ter za uradne osebe Obveščevalno-varnostne službe Ministrstva za obrambo, uradne osebe, napotene na misijo v tujino s pooblastili policije v predkazenskem postopku, in uradne osebe Slovenske obveščevalno-varnostne službe (SOVA).

Število zaposlenih na Posebnem oddelku je že več let podobno in glede na količino dela zadostuje. Pripad zadev ostaja skozi leta podoben, 2015 je bil celo manjši, delno je na to vplivala stavka policistov, ki so obravnavali manj občanov, posledično pa je bilo manj prijav proti policistom. Posebni oddelek je 2015 preiskal 281 zadev, kar je več kot leto prej. V 64 zadevah so vložili kazenske ovadbe, 217 zadev pa so končali s poročilom. Približno 70 % obravnavanih kaznivih dejanj je bilo storjenih pri izvajanju policijskih pooblastil, 95 % storilcev je bilo policistov, ostalih 5 % pa oseb s posebnimi pooblastili. Iz prejšnjega leta je bilo prenesenih 261 zadev in gre za padajoči trend od 2013 naprej. Kar 82 % kazenskih ovadb je bilo zavrženih, kar je nekaj manj kot prejšnje leto, delež vloženih zahtev za preiskavo je 6 %, delež obtoženih je 12 %, petina vloženih obtožnih aktov se je na sodišču končala z umikom.

Od vseh obsodilnih sodb je 97 % pogojnih, kar je za 29 % več kot prejšnje leto, ta številka je visoka, ker policisti načeloma niso storilci hudih kaznivih dejanj.

Posebni oddelek se je 2015 preselil v nove prostore, ki so v lasti Ministrstva za pravosodje, žal so manjši kot prejšnji, tako da je nekaj težav s hrambo spisov, vendar skupaj z Ministrstvom za pravosodje težavo rešujejo.

Predlagateljica je povedala, da se pripravlja novela ZKP-N (Zakon o kazenskem postopku), v okviru katere se razpravlja o širitvi pristojnosti Posebnega oddelka tudi na uslužbenca FURS, ki imajo posebna pooblastila. Pristojnosti Posebnega oddelka bi se lahko razširile tudi na pravosodne policiste, varnostnike in mestne redarje, vendar pa bi to pomenilo, da se osnovni namen Posebnega oddelka spreminja. V primeru takšne širitve pristojnosti bo nujna tudi kadrovska okrepitev, predvsem pa poenotenje različnih pooblastil.

Predlagateljica je opozorila na problem sodelovanja s Policijo, ki ga žal, kljub mnogim sestankom niso uspeli razrešiti. V primeru suma kaznivega dejanja, ki ga je storil policist, Policija Posebnega oddelka o teh dogodkih ne obvesti vedno ali pa ne pravočasno, s tem pa je onemogočena ustrezna preiskava dogodka in zavarovanje dokazov.

Komisija je pohvalila poročilo Posebnega oddelka, ki je jasno in pregledno. Člani komisije so izrazili zadovoljstvo, da je prišlo do nekaterih premikov glede izboljšanja materialnih pogojev dela Posebnega oddelka.

Komisija podpira način organizacije Posebnega oddelka, ki je bil ustanovljen na podlagi odločb Evropskega sodišča za človekove pravice in zahteve, da mora država zagotoviti nepristransko in učinkovito preiskavo morebitnih zlorab s strani Policije, in to lahko stori le organ, ki je neodvisen od Policije. Način organizacije Posebnega oddelka je naša posebnost, vendar se je izkazala za dobro rešitev, saj morajo biti preiskave sumov kaznivih dejanj represivnih organov opravljene nepristransko in morajo v javnosti zbuditi zaupanje. Delež zavrženih ovadb v Posebnem oddelku je za 21 % višji od tožilskega povprečja, kar je glede na pristojnosti Posebnega oddelka razumljivo, ker gre v mnogih primerih za šikanozne prijave občanov, ki prihajajo v stik s policisti. Vendar pa je predlagateljica poročila opozorila še na en vidik teh podatkov, ki kažejo tudi na to, da je dokazovanje kaznivih dejanj, ki jih storijo policisti zahtevno, in sodišča v primerih sojenja policistom mnogokrat še vedno ravnajo pristransko. Vse to pa je dodaten argument za delovanje Posebnega oddelka in opravljanje nepristranskih preiskav vseh dogodkov, v katere so vpleteni policisti.

Komisija opozarja, da je v primeru širitve pristojnosti Posebnega oddelka tudi na uslužbenca FURS, ki imajo posebna pooblastila, in morda še na koga (mestni redarji, varnostniki, pravosodni policisti ...), kot je omenila predlagateljica v predstavitvi poročila, nujna velika zadržanost. Člani komisije so izrazili upanje, da bo v javni razpravi dovolj časa za razpravo in iskanje najboljše rešitve in iskanje odgovorov, kako bi širitev pristojnosti spremenila namen ustanovitve Posebnega oddelka, ki je bil vzpostavljen v prvi vrsti za preiskave proti policistom. Člani komisije so menili, da uslužbenca drugih organov, ki imajo posebna pooblastila, lahko preiskuje Policija, in izrazili dvom, če je treba to nalogo naložiti Posebnemu oddelku.

Med težavami delovanja Posebnega oddelka je predlagateljica izpostavila sodelovanje s Policijo, ki Posebnega oddelka še ni vzela za institucijo, ki je v njeno korist. V Policiji še vedno obstaja težnja, da bi Posebni oddelek ukini oziroma da bi njihovo delo opravljal kateri od organov v Policiji, sindikati pa so izrazili željo, da Posebni oddelek ne bi preiskoval policistov izven službenega časa. Največja težava je, da Policija Posebnega oddelka ne obvešča dosledno in pravočasno o vseh dogodkih, ko so podani razlogi za sum, da je policist

storil kaznivo dejanje. Včasih je Posebni oddelek obveščen pravočasno, drugič ne, ali pa precej kasneje, kar je še posebej problematično v primeru, ko ni več mogoč ogled kraja dogodka in zavarovanje dokazov. Komisija je zato apelirala na vse udeležence, še posebej pa na Ministrstvo za pravosodje in Ministrstvo za notranje zadeve, da v okviru pogovora razčistijo težave in preverijo razloge, zakaj Policija upošteva Usmeritve Policije o sodelovanju s Posebnim oddelkom, ki ga je podpisal generalni direktor Policije 2010 in ne popolnoma jasne zakonske podlage o tem, da je treba o vsakem sumu kaznivega dejanja policista obvestiti Posebni oddelek. O tem problemu je bilo govora že na prejšnjih predstavitev poročila Posebnega oddelka, vendar očitno vsa prizadevanja in sestanki niso obrodili rezultata.

Za poročevalko na seji Odbora za pravosodje je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.